

Kmečke obdelovalne zadruge in pridobitev pokojninskega staža

Vprašanje: V kmečkih obdelovalnih zadrugah je bilo pred njihovo reorganizacijo tudi nekaj članov brez zemlje, to je takih članov kmečkih obdelovalnih zadrug, ki niso imeli svoje zemlje, da bi jo bili vložili v zadržno posestvo. Po reorganizaciji kmečkih obdelovalnih zadrug, ko so bile, nekatere izmed njih popolnoma likvidirane, taki člani zadruge seveda niso imeli svoje zemlje, ki bi jo bili mogli dobiti iz zadruge, temveč so se morali zaposliti drugje, predvsem na novo organiziranih kmetijskih posestvih. Ta so v večini primerov nastala na sploš-noljudskem zemljiškem skladu, ki je preostal po likvidaciji kmečke obdelovalne zadruge. Nekateri izmed teh ljudi brez zemlje so sedaj že v letih, ko postajajo nesposobni za delo, ali ko postajajo upravičeni na starostno upokožitev pod pogo-jem, da imajo zadosten delovni staž. Za-vodi za socialno zavarovanje pa ne pri-znavajo dobe, ki so jo prebili v kmečki obdelovalni zadrugi, v delovni staž za pridobitev pokojnine in zato prihajajo posamezniki v zelo težaven in nezavidljiv položaj. Zanima nas, kako rešujejo veljavni predpisi ta problem?

Odgovor: Po veljavnih predpisih se doba dela v kmečkih obdelovalnih zadrugah ne vračunava v staž za pridobitev

pokojnine, kar je posledica dejstva, da člani kmečkih obdelovalnih zadrug niso bili socialno zavarovani po zakonu o socialnem zavarovanju delavcev in uslužben-cev. Pred reorganizacijo kmečkih obde-lovalnih zadrug ni bilo socialno zavarova-nje članov teh zadrug sploh možno, med-tem ko imajo sedanje kmečke obdeloval-ne zadruge to možnost na temelju skle-njenih delovnih pogodb s svojimi člani pod enakimi pogoji kakor na kmetijskih posestvih. Torej ni možnosti, da bi se bivšim članom kmečkih obdelovalnih za-drug priznala v staž za pridobitev pokoj-nine doba, ki so jo preživeli pri delu v teh zadrugah. Pri tem je treba pripom-niti, da je število delavcev, ki so priza-deti s tako rešitvijo, precej omejeno. Gre namreč za razdobje 3 do največ 5 let, v katerem času so te kmečke obdelovalne zadruge obstajale, pa torej nihče ne mo-re biti v položaju, da bi samo na teme-lju dela v teh zadrugah pridobil pravico do pokojnine. Kolikor pa je takih izjem, ki jim prav teh nekaj let primanjkuje za pridobitev pravice do pokojnine, in so postali telesno nesposobni za delo tako, da ne morejo pridobiti potrebnega delov-nega staža, ne preostaja v tem primeru nič drugega, kakor da skrbi zanje občin-ski ljudski odbor iz svojih sredstev.

Delo agencij v prometu s kmetijskimi pridelki

Vprašanje: Na pobudo Zveze tr-govinskih zbornic FLRJ so bila formirana avkcijska mesta za nakup in prodajo žita, živine in živilskih proizvodov ter drugih kmetijskih pridelkov. Še pred formira-njem avkcijskih mest so obstajale agen-cije za posredovanje pri prometu s kme-tijskimi pridelki. Vprašanje je, kako je mogoče uskladiti delo teh agencij z ob-stojem avkcijskih mest?

Odgovor: Avkcijska mesta za pro-dajo kmetijskih proizvodov so bila for-mirana šele nedavno, in to v proizvodnih rajonih, ter je še vrsta vprašanj, ki mo-rajo biti rešena glede funkcioniranja teh avkcijskih mest. Pomen avkcijskih mest je v bistvu v tem, da se osredotoči ponudba in povpraševanje ter da se ustvari osnova, na kateri bi se formirale realne tržne cene. S pomočjo avkcijskih mest ima skupnost možnost, da po direkciji za prehrano vpliva na razvoj prometa z ne-kim predmetom bodisi z nakupom pove-čane ponudbe bodisi s ponudbo v trenu-tkih, ko se za to pokaže potreba. Če tako razumemo pomen avkcijskih mest in če bomo želeli, da bo prišel njihov učinek čim bolj do izraza, bi promet večjih ko-ličin določenih kmetijskih pridelkov mi-mo avkcijskih mest ne bil zaželen. Zato bi bilo potrebno, da agencije za posredo-vanje v prometu s kmetijskimi pridelki v svojem poslovanju ne nasprotujejo avk-cijskim mestom, temveč da najdejo mož-nosti, da se povežejo z avkcijskimi mesti in da s svojim delovanjem pomagajo funkcioniranju mehanizma samih avkcijs-kih mest. To bi bilo mogoče doseči tako, da bi postale agencije neke vrste borz-

nih senzalov za tiste predmete, ki so pred-met prometa avkcijskih mest. Sama avk-cijska mesta bi mogla formirati register svojih pooblaščenih senzalov iz vrst ob-stoječih agencij in tako uporabiti že ob-stoječo in precej razgibano omrežje agen-cij za razvoj svojega poslovanja. Ker je število kmetijskih proizvodov, ki so pred-met prometa avkcijskih mest, precej omejeno, bi agencijam tudi pri opisanem razmerju do avkcijskih mest ostalo za-dostno polje dela, kjer je njihova dejav-nost v naših razmerah zaželena in po-trebna.

Obrtni obrati in pavšalno obdavčenje

Vprašanje: Obrtni obrati do pet delavcev imajo status pavšalcev in uživajo velike olajšave po 29. členu uredbe o obrtnih podjetjih in obratih. Obrtna podjetja in obrati od pet pa nekje tam do 50 delavcev pa so podvržena vsem predpisom in obremenitvam glede finanč-nega in drugega poslovanja kakor velika podjetja in zaradi stroškov, ki tako na-stanejo, ne morejo vzdržati konkurence velikih. Od tod šibak razvoj manjših obrtnih obratov in uslužnostnih delavnic in njihov standard. Ker gre za obrtna podjetja, ki zato stagnirajo, nekatere veje pa tudi propadajo, ali ne bi bilo mogoče z obveznim tolmačenjem omenjeni 29. člen uporabljati tudi na obrtne obrate z večjim številom delavcev, če je njihova dejavnost najbolj neposredno vezana na življenjski standard državljanov?

Odgovor: Določbe 29. člena uredbe o obrtnih obratih in obrtnih podjetjih

urejajo vprašanje izročitve manjših obrt-nih podjetij od 3 do 5 delavcev v uprav-ljanje s sprejemom pravil obrata po de-lavcih.

V 34. členu iste uredbe je določeno, da plačujejo obrtni obrati, ki se izročijo v upravljanje s sprejemom pravil obrata, obvezno davek v pavšalnem znesku.

S 118. členom uredbe o razdelitvi skup-nega dohodka gospodarskih organizacij pa je občinski ljudski odbor pooblaščen, da odloča o tem, kateri obrtni obrati bodo izpolnjevali svoje obveznosti do družbe-ne skupnosti v pavšalnem znesku. S to določbo so torej zajeti vsi tisti obrtni obrati, za katere je občinski ljudski od-bor mnenja, da morajo svoje obveznosti do družbene skupnosti plačevati v pavšalnem znesku, a ne samo obrtni obrati, ki zaposlujejo do 5 delavcev.

Iz istega izhaja, da je občinski ljudski odbor dolžan, da določi, da obrtni obrati s do 5 delavce, izvršujejo svoje obvezno-sti do družbene skupnosti v pavšalnem znesku, kakor tudi, da je dolžan, da do-loči tudi obratu, ki zaposluje 3 do 5 de-lavcev, da svoje obveznosti do družbene skupnosti izvršuje v pavšalnem znesku, če je tak obrat izročil v upravljanje s sprejemom pravil. No, tudi obrtni obrat s sredstvi družbene imovine, ki zaposluje več kakor 5 delavcev, lahko svoje obvez-nosti do družbene skupnosti izpolnjuje v pavšalnem znesku, če to sklene občinski ljudski odbor, in to na temelju pogodbe, a po predhodno izvedenem natečaju.

Specializacija obrtnih delavcev

Vprašanje: V okviru tehnične po-moči, ki nam jo nudijo razne specializi-rane agencije Organizacije Združenih na-rodov kakor tudi posamezne države je omogočeno delavcem in strokovnjakom iz posameznih gospodarskih vej, da odhaja-jo na specializacijo v razne države, da bi se seznanili s sodobnimi metodami in najmodernejšimi tehničnimi napravami. Zanima nas, ali je mogoče, da bi se tudi obrtni delavci poslužili te možnosti, to-liko bolj, ker je obrt pri nas tehnično zelo zaostala in čedalje manj zmore za-dovoljevati povečane potrebe po obrtnih uslugah?

Odgovor: Vprašanje odseva eno iz-med pomanjkljivosti v dosedanjem delu komisije za tehnično pomoč, ki predlaga program specializacije strokovnjakov po-sameznih gospodarskih vej. Povečana po-trošnja raznih industrijskih izdelkov ka-kor tudi povečana uporaba tehničnih sredstev v kmetijstvu, komunalnem živ-ljenju in gospodinjstvu vsekakor terjata, da dvignemo tudi obrt na višjo tehnično stopnjo, da bi mogla zadovoljiti povečane potrebe. Zato bi bilo popolnoma upravi-čeno, da bi se lahko tudi obrtni kadri po-služili možnosti tehnične pomoči, posebno v vejah, ki so vezane na vzdrževanje in popravilo tehničnih sredstev in naprav v kmetijstvu in v gospodinjstvih. Mnenja smo, da je potrebno, da se zainteresirana obrtna podjetja obrnejo preko Zveze obrtnih zbornic na komisijo za tehnično pomoč s podrobno izdelanim in obrazlo-ženim predlogom in da skupno s komisijo izdelajo program specializacije obrtnih strokovnjakov za prihodnje leto.